

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

12. lipnja 2014.*

„Prethodni postupak – Mjere ograničavanja protiv Bjelarusu – Zamrzavanje financijskih sredstava i gospodarskih izvora – Izuzeća – Plaćanje honorara za pružanje pravnih usluga – Diskrecijska ovlast nadležnog nacionalnog tijela – Pravo na učinkovitu sudsku zaštitu – Utjecaj nezakonitog podrijetla financijskih sredstava – Nepostojanje“

U predmetu C-314/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litva), odlukom od 3. svibnja 2013., koju je Sud zaprimio 7. lipnja 2013., u postupku

Užsienio reikalų ministerija,

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba

protiv

Vladimira Peftieva,

BelTechExport ZAO,

Sport-Pari ZAO,

BT Telecommunications PUE,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: T. von Danwitz, predsjednik vijeća, E. Juhász, A. Rosas (izvjestitelj), D. Šváby i C. Vajda, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Mengozzi,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za V. Peftieva, BelTechExport ZAO, Sport-Pari ZAO i BT Telecommunications PUE, V. Vaitkutė Pavan i E. Matulionytė, *advokatės*,

— za litavsku vladu, D. Kriauciūnas i J. Nasutavičienė, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: litavski

— za Europsku komisiju, M. Konstantinidis i A. Steiblyté, u svojstvu agenata,
odlučivši, nakon saslušanja nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegovog mišljenja,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 3. stavka 1. točke (b) Uredbe Vijeća (EZ) br. 765/2006 od 18. svibnja 2006. o mjerama ograničavanja protiv predsjednika Lukašenka i određenih dužnosnika Bjelarusu (SL L 134, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 9., str. 48.), kako je izmijenjena Provedbenom uredbom Vijeća (EU) br. 84/2011 od 31. siječnja 2011. (SL L 28, str. 17.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 9., str. 159.) i Uredbom Vijeća (EU) br. 588/2011 od 20. lipnja 2011. (SL L 161, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 4., str. 183.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Užsienio reikalų ministerije (ministarstvo vanjskih poslova) i Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybe (služba za utvrđivanje financijskih prekršaja pri ministarstvu unutarnjih poslova) i V. Peftieva, BelTechExport ZAO, Sport-Pari ZAO i BT Telecommunications PUE (u daljnjem tekstu: tuženici u glavnom postupku), povodom mjera ograničavanja koje su donesene protiv navedenih osoba.

Pravni okvir

- 3 Uvodna izjava 1. Uredbe br. 765/2006 glasi:
„Europsko vijeće je 24. ožujka 2006. izrazilo žaljenje zbog neuspjeha bjelaruskih vlasti da ispune obveze preuzete u okviru [Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS)] u vezi s održavanjem demokratskih izbora, kao i stav da su predsjednički izbori održani 19. ožujka 2006. bili puni propusta te je osudilo akciju bjelaruskih vlasti koja je tog dana uhitila mirne prosvjednike koji su samo provodili svoje legitimno pravo na slobodno okupljanje kako bi prosvjedovali protiv takvog održavanja predsjedničkih izbora. Europsko vijeće je stoga odlučilo da bi trebalo primijeniti mjere ograničavanja protiv onih koji su odgovorni za kršenje međunarodnih izbornih standarda.“
- 4 U članku 2. stavku 1. Uredbe br. 765/2006 određuje se zamrzavanje svih financijskih sredstava i gospodarskih izvora koji pripadaju predsjedniku Lukašenku i određenim drugim dužnosnicima Republike Bjelarus te s njima povezanim fizičkim ili pravnim osobama, subjektima ili tijelima navedenim u Prilogu I. te uredbe.
- 5 Članak 2. stavak 2. Uredbe br. 765/2006 određuje da je zabranjeno izravno ili neizravno raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima od strane ili u korist fizičkih ili pravnih osoba, subjekata ili tijela navedenih u Prilogu I. te uredbe.

6 Članak 3. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 765/2006 određuje:

„Odstupajući od članka 2., nadležna tijela država članica, kako je navedeno na popisu mrežnih stranica u Prilogu II., mogu odobriti oslobađanje određenih zamrznutih financijskih sredstava ili gospodarskih izvora ili staviti na raspolaganje određena financijska sredstva ili gospodarske izvore pod uvjetima koje ta tijela smatraju prikladnima, nakon što su utvrdila da su predmetna financijska sredstva ili gospodarski izvori:

- a) nužni za zadovoljenje osnovnih potreba osoba navedenih u Prilogu I. ili Prilogu I.A i uzdržavanih članova njihovih obitelji, uključujući plaćanje hrane, stanarina ili hipoteka, lijekova i liječenja, poreza, premija za osiguranje i javnih komunalnih troškova;
- b) namijenjeni isključivo za plaćanje opravdanih honorara i za naknadu troškova pružanja pravnih usluga; [...]

[...]“

7 Sukladno Prilogu II. Uredbi br. 765/2011 nadležno tijelo u Litvi jest Užsienio reikalų ministerija.

8 Sukladno točki 3. dokumenta Vijeća naslovljenog „Dobre prakse [Europske unije] glede učinkovite primjene mjera ograničavanja“ u verziji od 24. travnja 2008. (dokument 8666/1/08 REV 1, u daljnjem tekstu: Dobre prakse), Dobre se prakse trebaju smatrati primjerično navedenim preporukama opće naravi, namijenjenim učinkovitoj primjeni mjera ograničavanja sukladno važećem pravu Unije i primjenjivom nacionalnom zakonodavstvu. One nemaju obvezujući pravni učinak i ne trebaju se shvaćati kao preporuke za djelovanje koje bi bilo suprotno pravu Unije ili nacionalnim zakonodavstvima, uključivo i odredbe o zaštiti podataka.

9 U glavi C poglavlju VII. Dobrih praksi, naslovljenom „Izuzeća humanitarnog karaktera“, točke 54. i 55. glase:

„54 Ovaj se dio odnosi isključivo na primjenu izuzeća ‚iz humanitarnih razloga‘, koje ima za cilj pridonijeti omogućavanju ostvarenja osnovnih potreba identificiranih osoba, te se njime ne uređuje niti jedno drugo izuzeće (npr. zbog plaćanja sudskih troškova ili izvanrednih troškova).

55 Uz obvezu postupanja sukladno tekstu i duhu uredaba, nadležno tijelo prilikom odobravanja izuzeća kojima je cilj zadovoljavanje osnovnih potreba vodi računa o temeljnim pravima.“

10 U glavi C poglavlju VIII. Dobrih praksi, naslovljenom „Orijentacijski kriteriji prilikom ispitivanja zahtjeva za odobravanje izuzeća“, točke 57. i 59. do 61. određuju:

„57 Identificirane osobe i subjekti mogu zahtijevati odobrenje za korištenje svojih zamrznutih financijskih sredstava ili gospodarskih izvora, osobito radi podmirenja vjerovnika [...]

[...]

59 Svaka osoba ili subjekt koji želi staviti financijska sredstva ili gospodarske izvore na raspolaganje identificiranoj osobi ili subjektu mora zatražiti odobrenje. Prilikom ispitivanja takvih zahtjeva nadležna tijela moraju osobito voditi računa o svim dokazima koji su podneseni u prilog zahtjevu te u kontekstu veza između podnositelja zahtjeva i identificirane osobe razmotriti mogućnost da navedene osobe postupaju zajednički, s ciljem zaobilaženja mjera zamrzavanja.

60 Tijekom ispitivanja zahtjeva za odobrenje korištenja zamrznutih financijskih sredstava ili gospodarskih izvora ili za stavljanje financijskih sredstava ili gospodarskih izvora na raspolaganje identificiranim osobama ili subjektima, nadležno tijelo mora poduzeti sva dodatna ispitivanja koja

smatra potrebnim s obzirom na okolnosti, što uključuje i eventualno konzultiranje bilo koje druge zainteresirane države članice. Nadalje, nadležna tijela moraju razmotriti primjenu uvjeta ili mjera za osiguranje kako bi spriječili korištenje oslobođenih financijskih sredstava ili gospodarskih izvora u svrhe koje su suprotne cilju odobravanja izuzeća. Tako, primjerice, izravne bankarske doznake mogu biti prikladnije od isplata u gotovu novcu.

Ukoliko je to potrebno, prilikom dodjele odobrenja treba utvrditi prikladne uvjete ili ograničenja (primjerice, u pogledu količine ili vrijednosti u preprodaji financijskih sredstava ili gospodarskih izvora koje se svaki mjesec može staviti na raspolaganje), vodeći računa o kriterijima koji su utvrđeni u uredbama. O svim se danim odobrenjima mora dati obavijest u pisanom obliku i prije nego se predmetna financijska sredstva ili gospodarski izvori iskoriste ili stave na raspolaganje.

61 U skladu s odredbama uredbi, u slučaju da je odobrenje dano, nadležna su tijela dužna obavijestiti podnositelja zahtjeva i druge države članice. [...]"

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 11 Uredbom br. 588/2011 te Odlukom Vijeća 2011/357/ZVSP od 20. lipnja 2011., o izmjeni Odluke 2010/639/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv određenih dužnosnika Bjelarusu (SL L 161, str. 25.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 11., str. 64.), tuženici iz glavnog postupka izvršeni su na popis osoba koje podliježu mjerama ograničavanja primjenjivim u državama članicama Unije.
- 12 S ciljem osporavanja mjera ograničavanja, ove su se osobe obratile litavskom odvjetničkom uredu, koji je Općem sudu Europske unije podnio tužbu za poništenje [predmeti BelTechExport/Vijeće, T-438/11, SL 2011, C 290, str. 15.; Sport-Pari/Vijeće, T-439/11, SL 2011, C 290, str. 15.; BT Telecommunications/Vijeće, T-440/11, SL 2011, C 290, str. 16, i Peftiev/Vijeće, T-441/11, SL 2011, C 290, str. 17.].
- 13 Dana 3. kolovoza 2011., odvjetnički je ured ispostavio tuženicima iz glavnog postupka četiri fakture za pružene pravne usluge, temeljem kojih su oni na bankarski račun odvjetničkog ureda doznačili dugovane iznose. Međutim, u skladu s mjerama ograničavanja koje je utvrdila Unija, doznačeni su iznosi zamrznuti na bankarskom računu odvjetničkog ureda.
- 14 Temeljem članka 3. Uredbe br. 765/2006., tuženici iz glavnog postupka su između 2. i 6. prosinca 2011. zatražili od Užsienio reikalų ministerije i Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybe da ne primijene mjere zamrzavanja financijskih sredstava u mjeri u kojoj su ona nužna za podmirenje predmetnih pravnih usluga.
- 15 Svojim odlukama od 4. siječnja 2012., Užsienio reikalų ministerija je odlučilo da tuženicima iz glavnog postupka ne odobri izuzeće iz članka 3. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 765/2006. U tim se odlukama pobliže navodi da „su sve pravne i političke okolnosti uzete u obzir“. Sud koji je uputio zahtjev navodi da je tijekom upravnog postupka Užsienio reikalų ministerija navelo da je u posjedu informacija prema kojima su sredstva tuženika iz glavnog postupka koja su namijenjena za podmirenje pravnih usluga odvjetničkog ureda stečena nezakonito.
- 16 Dana 19. siječnja 2012., Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba donio je odluke u kojima navodi da, s obzirom na odbijanje Užsienio reikalų ministerije, ne može usvojiti zahtjeve za odobrenje izuzeća koje su podnijeli tuženici u glavnom postupku.

- 17 Tuženici iz glavnog postupka podnijeli su tužbu Vilniaus apygardos administracinis teismasu (regionalnom upravnom sudu u Vilniusu) kojom su zahtijevali poništenje odluka Užsienio reikalų ministerije od 4. siječnja 2012. kao i odluka Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybe od 19. siječnja 2012., te su zahtijevali da se navedenim tijelima naloži preispitivanje zahtjeva i donošenje obrazloženih odluka, u skladu s važećim zakonodavstvom.
- 18 Vilniaus apygardos administracinis teismas je svojom presudom od 27. kolovoza 2012. u cijelosti usvojio tužbu koju su podnijeli tuženici iz glavnog postupka, te je njihove zahtjeve prosljedio Užsienio reikalų ministeriju i Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybi, radi njihovog preispitivanja.
- 19 Užsienio reikalų ministerija je protiv navedene presude Vilniaus apygardos administracinis teismasa podnijelo žalbu Lietuvos vyriausiasis administracinis teismasu (vrhovni upravni sud Litve), zahtijevajući ukidanje navedene presude te donošenje nove presude. Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba uputio je isti zahtjev.
- 20 Užsienio reikalų ministerija, pozivajući se na tekst članka 3. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 765/2006, pred sudom koji je uputio zahtjev ističe da raspolaže neograničenom diskrecijskom ovlasti pri odlučivanju o odobravanju ili neodobravanju predmetnog izuzeća. U prilog ovom tumačenju ističe se činjenica da je riječ o političkim pitanjima koja se odnose na vanjske odnose država članica s drugim državama, što je područje u kojem vlasti država članica moraju raspolagati širokom slobodom djelovanja.
- 21 Međutim, sud koji je uputio zahtjev smatra – u duhu Dobrih praksi i sudske prakse Suda – da tumačenje navedenih odredaba mora uzimati u obzir nužnost jamčenja zaštite temeljnih prava, među kojima je i pravo na pravni lijek. U tom pogledu ističe da je jedina mogućnost za poništenje mjera ograničavanja podnošenje tužbe Općem sudu, ali da je, kako bi se to moglo učiniti, sukladno člancima 43. i 44. Poslovnika Općeg suda obvezno biti zastupan po odvjetniku. Konačno, sud koji je uputio zahtjev naglašava da u predmetima ove vrste Opći sud vrlo detaljno ispituje zahtjeve za besplatnu pravnu pomoć koje podnose tužitelji te istu odobrava samo ako je nužna.
- 22 U tim je okolnostima Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1) Treba li članak 3. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 765/2006 [...] tumačiti na način da tijelo nadležno za odobravanje izuzeća iz članka 3. stavka 1. točke (b) navedene Uredbe raspolaže neograničenom diskrecijskom ovlasti pri odlučivanju o odobravanju tog izuzeća?
- 2) Ako je odgovor na prvo pitanje odričan, kojih se kriterija mora pridržavati to tijelo i koji ga kriteriji obvezuju kada odlučuje o odobravanju izuzeća iz članka 3. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 765/2006 [...]?
- 3) Treba li članak 3. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 765/2006 [...] tumačiti na način da tijelo nadležno za odobravanje navedenog izuzeća, kada ispituje zahtjev za odobravanje izuzeća, ima, među ostalim, pravo ili dužnost uzeti u obzir činjenicu da tužitelji podnošenjem svog zahtjeva žele ostvariti svoja temeljna prava (u konkretnom slučaju pravo na pravni lijek), iako to tijelo istodobno mora osigurati da se – u slučaju odobravanja izuzeća u konkretnom slučaju – cilj predviđene sankcije ne ugrozi kao i da se izuzeće ne zloupotrijebi (primjerice, ako je iznos namijenjen za pravnu zaštitu očito nerazmjeran s obzirom na važnost obavljenih pravnih usluga)?
- 4) Treba li članak 3. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 765/2006 [...] tumačiti na način da nezakonito podrijetlo financijskih sredstava čija se upotreba traži u okviru primjene tog izuzeća predstavlja jedan od razloga kojima se može opravdati njegovo neodobravanje?“

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje do trećeg pitanja

- 23 Svojim prvim pitanjem do trećeg pitanja, koja treba razmotriti zajedno, sud koji je uputio zahtjev u osnovi pita treba li članak 3. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 765/2006 tumačiti na način da nadležno nacionalno tijelo, kada odlučuje o zahtjevu za odobravanjem izuzeća koji je podnesen temeljem te odredbe, a radi omogućavanja podnošenja pravnog sredstva u svrhu osporavanja mjera ograničavanja koje je uvela Unija, raspolaže neograničenom diskrecijskom ovlasti, te u slučaju odričnog odgovora na to, koji su elementi i kriteriji koje to tijelo mora uzimati u obzir.
- 24 Treba ustvrditi da, kada odlučuje o zahtjevu za oslobađanje zamrznutih sredstava u skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom (b) Uredbe br. 765/2006, nadležno nacionalno tijelo primjenjuje pravo Unije. Iz toga slijedi da je ono dužno poštovati i Povelju Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), u skladu s njezinim člankom 51. stavkom 1.
- 25 Budući da je cilj članka 3. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 765/2006 olakšavanje dostupnosti pravnih usluga, treba ga tumačiti u skladu s člankom 47. Povelje. U članku 47. stavku 2. drugoj rečenici Povelje, koji se odnosi na pravo na djelotvoran pravni lijek, određuje se da svatko ima mogućnost biti savjetovan, branjen i zastupan. U trećem je stavku tog članka izrijekom navedeno da se za osobe koje nemaju dostatna sredstva osigurava besplatna pravna pomoć, u mjeri u kojoj je takva pomoć potrebna za osiguravanje učinkovitog pristupa pravosuđu.
- 26 Stoga članak 3. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 765/2006 treba tumačiti u skladu s člankom 47. Povelje, u smislu da zamrzavanje sredstava ne može za posljedicu imati uskraćivanje osobama čija su sredstva zamrznuta učinkovitog pristupa pravosuđu.
- 27 U konkretnom slučaju treba podsjetiti da – sukladno članku 19. stavku 3. Statuta Suda Europske unije i članku 43. stavku 1. podstavku 1. Poslovnika Općeg suda – tužbu kakva je ona koju su podnijeli tuženici iz glavnog postupka i o kojoj je riječ u zahtjevu za prethodnu odluku, može potpisati jedino odvjetnik.
- 28 Zahtjev iz članka 19. Statuta Suda počiva na činjenici da se za odvjetnika smatra da djeluje u interesu pravde te da je isti pozvan da neovisno i u višem interesu pravde pruži pravnu pomoć potrebnu njegovoj stranci (u tom smislu vidjeti presude AM & S Europe/Komisija, 155/79, EU:C:1982:157, t. 24.; Akzo Nobel Chemicals i Akros Chemicals/Komisija, C-550/07 P, EU:C:2010:512, t. 42., te Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej i Poljska/Komisija, C-422/11 P i C-423/11 P, EU:C:2012:553, t. 23.). Osim toga, Sud je već presudio da – s obzirom na to da Statut Suda ili njegov Poslovník ne predviđaju nikakvo izuzeće ili iznimku od te obveze – podnošenje tužbe koju je potpisao sâm tužitelj ne predstavlja valjano podnesenu tužbu (vidjeti rješenje Correia de Matos/Parlament, C-502/06 P, EU:C:2007:696, t. 12.).
- 29 Iz ovih elemenata proizlazi da kada odlučuje o zahtjevu za odobravanje izuzeća od zamrzavanja financijskih sredstava i gospodarskih izvora sukladno članku 3. stavku 1. točki (b) Uredbe br. 765/2006, nadležno nacionalno tijelo ne raspolaže neograničenom diskrecijskom ovlasti, već svoje ovlasti mora izvršavati poštujući prava iz članka 47. stavka 2. druge rečenice Povelje, te – u situaciji kakva je ona iz glavnog postupka – uzimajući u obzir neotklonjivu obvezu zastupanja po odvjetniku prilikom podnošenja pravnog sredstva usmjerenog na osporavanje zakonitosti mjera ograničavanja.
- 30 Litavska vlada tvrdi da sâm odbijanje odobravanja izuzeća iz članka 3. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 765/2006 ne povrjeđuje pravo na učinkovitu pravnu zaštitu, s obzirom na to da bi fizička ili pravna osoba koja pruža pravne usluge mogla nakon ukidanja mjere zamrzavanja financijskih sredstava i gospodarskih izvora raspolagati financijskim sredstvima koja potražuje. Međutim, taj argument počiva

na pretpostavci o uspjehu podnesene tužbe, dok je moguće da takva tužba i ne uspije. Osim toga, država članica ne može od pravnog profesionalca očekivati snošenje takvog rizika i takvog financijskog troška, dok se istodobno u članku 3. stavku 1. točki (b) Uredbe br. 765/2006 predviđa mogućnost odobravanja izuzeća od zamrzavanja financijskih sredstava i gospodarskih izvora, s ciljem osiguravanja plaćanja opravdanih honorara i naknade troškova pružanja pravnih usluga.

- 31 Što se tiče prigovora litavske vlade prema kojem tuženici iz glavnog postupka mogu zatražiti besplatnu pravnu pomoć predviđenu nacionalnim pravom, kako bi dobili odvjetničku pomoć, treba ustvrditi da je člankom 3. stavkom 1. točkom (b) Uredbe br. 765/2006 zakonodavac Unije uspostavio dosljedan sustav koji omogućava osiguravanje poštivanja prava iz članka 47. Povelje, i to bez obzira na zamrzavanje sredstava. Kada osoba koja je uvrštena na popis iz Priloga I. navedenoj uredbi mora pribaviti pravne usluge za kojima ima potrebu, za nju se ne može smatrati da zbog zamrzavanja nema dostatna sredstva, već naprotiv ona mora u tu svrhu zahtijevati oslobađanje određenih zamrznutih sredstava ili izvora čim se za to steknu svi uvjeti koje predviđa navedena odredba. Stoga se spomenuti članak 3. stavak 1. točka (b) sam po sebi protivi tome da nadležno nacionalno tijelo može odbiti odobrenje za oslobađanje sredstava uz obrazloženje da osoba može koristiti besplatnu pravnu pomoć.
- 32 Kada je riječ o kriterijima koje nadležno nacionalno tijelo mora uzeti u obzir kada odlučuje o zahtjevu za odobravanje izuzeća, treba ustvrditi da članak 3. stavak 1. točka (b) Uredbe br. 765/2006 predviđa ograničenja u pogledu uporabe sredstava, jer se ona mogu koristiti isključivo za plaćanje opravdanih honorara i za naknadu troškova pružanja pravnih usluga.
- 33 Naposljetku, kako bi na najbolji mogući način nadziralo korištenje oslobođenih sredstava, nadležno nacionalno tijelo može uzimati u obzir preporuke iz glave C poglavlja VII. Dobrih praksi koje se odnose na izuzeća iz humanitarnih razloga, koje su *mutatis mutandis* primjenjive i na zahtjev za izuzeće o kojem je riječ u glavnom postupku, s obzirom na to da je i potonji usmjeren na osiguravanje učinkovite pravne zaštite tuženicama iz glavnog postupka podnošenjem pravnog sredstva protiv mjera ograničavanja koje su protiv njih donesene. Sukladno Dobrim praksama, nadležno nacionalno tijelo može utvrditi uvjete koje smatra primjerenima da bi se zajamčilo da cilj predviđene sankcije ne bude ugrožen te da odobreno izuzeće ne bude zloupotrijebljeno. Među ostalim, to tijelo može dati prednost bankarskim doznakama pred isplatama u gotovu novcu.
- 34 Imajući navedene elemente u vidu, na prvo pitanje do trećeg pitanja valja odgovoriti:
- Članak 3. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 765/2006 treba tumačiti na način da nadležno nacionalno tijelo – kada odlučuje o zahtjevu za odobravanje izuzeća podnesenom temeljem te odredbe, a u svrhu omogućavanja podnošenja pravnog sredstva radi osporavanja zakonitosti mjera ograničavanja koje je uvela Unija – ne raspolaže neograničenom diskrecijskom ovlašću, već svoje ovlaštiti mora izvršavati poštujući prava iz članka 47. stavka 2. druge rečenice Povelje, kao i uzimajući u obzir neotklonjivu obvezu zastupanja po odvjetniku prilikom podnošenja pravnog sredstva Općem sudu.
 - Nadležno nacionalno tijelo ovlašteno je provjeriti jesu li financijska sredstva čije se oslobađanje zahtijeva namijenjena isključivo plaćanju opravdanih honorara i naknadi troškova pružanja pravnih usluga. Ono može utvrditi i uvjete koje smatra primjerenima da bi se zajamčilo da cilj predviđene sankcije ne bude ugrožen te da odobreno izuzeće ne bude zloupotrijebljeno.

Četvrto pitanje

- 35 Svojim četvrtim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita treba li članak 3. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 765/2006 tumačiti na način da nezakonito podrijetlo financijskih sredstava čija se upotreba traži u okviru primjene tog izuzeća predstavlja jedan od razloga kojima se može opravdati njegovo neodobravanje.

- 36 Kako ističu i tuženici iz glavnog postupka i Europska komisija, oduzimanje ili konfiskacija nezakonito stečenih financijskih sredstava može se poduzeti temeljem različitih propisa, koji su sadržani bilo u pravu Unije bilo u nacionalnom pravu.
- 37 Ti su propisi različiti od Uredbe br. 765/2006, na temelju koje su zamrznuta financijska sredstva tuženika iz glavnog postupka. Naime, ta uredba nema za cilj sankcioniranje nezakonitog stjecanja financijskih sredstava, već – a kako proizlazi iz njezine uvodne izjave 1. – primjenu mjera ograničavanja protiv osoba odgovornih za kršenje međunarodnih izbornih standarda za vrijeme izbora održanih u Bjelarusu 19. ožujka 2006.
- 38 Stoga zamrzavanje financijskih sredstava i gospodarskih izvora tuženika iz glavnog postupka treba provesti sukladno odredbama Uredbe br. 765/2006, koja propisuje načine zamrzavanja financijskih sredstava i gospodarskih izvora, kao i pravila koja se primjenjuju na ta financijska sredstva i gospodarske izvore.
- 39 Iz tih razloga izuzeće od zamrzavanja financijskih sredstava i gospodarskih izvora radi podmirenja pravnih usluga treba ocjenjivati sukladno članku 3. stavku 1. točki (b) Uredbe br. 765/2006, u kojem se ni na koji način ne spominje podrijetlo financijskih sredstava i njihovo eventualno nezakonito stjecanje.
- 40 Stoga na četvrto pitanje treba odgovoriti da članak 3. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 765/2006 treba tumačiti na način da u situaciji kakva je ona iz glavnog postupka, i u kojoj se zamrzavanje financijskih sredstava i gospodarskih izvora temelji na toj uredbi, izuzeće od zamrzavanja financijskih sredstava i gospodarskih izvora radi podmirenja pravnih usluga treba ocjenjivati sukladno samoj toj odredbi, u kojoj se ni na koji način ne spominje podrijetlo financijskih sredstava i njihovo eventualno nezakonito stjecanje.

Troškovi

- 41 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (peto vijeće) odlučuje:

1. **Članak 3. stavak 1. točku (b) Uredbe Vijeća (EZ) br. 765/2006 od 18. svibnja 2006. o mjerama ograničavanja protiv Bjelarusu, kako je izmijenjena Provedbenom uredbom Vijeća (EU) br. 84/2011 od 31. siječnja 2011. i Uredbom Vijeća (EU) br. 588/2011 od 20. lipnja 2011., treba tumačiti na način da nadležno nacionalno tijelo – kada odlučuje o zahtjevu za odobravanje izuzeća podnesenom temeljem te odredbe, a u svrhu omogućavanja podnošenja pravnog sredstva radi osporavanja zakonitosti mjera ograničavanja koje je uvela Unija – ne raspolaže neograničenom diskrecijskom ovlasti, već svoje ovlasti mora izvršavati poštujući prava iz članka 47. stavka 2. druge rečenice Povelje Europske unije o temeljnim pravima, kao i uzimajući u obzir neotklonjivu obvezu zastupanja po odvjetniku prilikom podnošenja pravnog sredstva Općem sudu Europske unije.**

Nadležno nacionalno tijelo ovlašteno je provjeriti jesu li financijska sredstva čije se oslobađanje zahtijeva namijenjena isključivo plaćanju opravdanih honorara i naknadi troškova pružanja pravnih usluga. Ono može utvrditi i uvjete koje smatra primjerenima da bi se zajamčilo da cilj predviđene sankcije ne bude ugrožen te da odobreno izuzeće ne bude zloupotrijebljeno.

2. **Članak 3. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 765/2006, kako je izmijenjena Provedbenom uredbom Vijeća (EU) br. 84/2011 i Uredbom Vijeća (EU) br. 588/2011., treba tumačiti na način da u situaciji kakva je ona iz glavnog postupka, i u kojoj se zamrzavanje finansijskih sredstava i gospodarskih izvora temelji na toj uredbi, izuzeće od zamrzavanja finansijskih sredstava i gospodarskih izvora radi podmirenja pravnih usluga treba ocjenjivati sukladno sâmoj toj odredbi, u kojoj se ni na koji način ne spominje podrijetlo finansijskih sredstava i njihovo eventualno nezakonito stjecanje.**

Potpisi